

Kertomus Kotikielen Seuran 69:nnestä toimintavuodesta

(14. 3. 1944—13. 3. 1945).

Silmäys päättyneeseen toimikauteen osoittaa, että viime vuoden lopulla tapahtunut siirtyminen rauhan kauteen ei Kotikielen Seuran kohdalla vielä merkinnyt paluuta sotaa edeltäneisiin oloihin. Niinpä eräät seuran keskeisistä henkilöistä, mm. sen sihteeri ja varasihteeri, ovat edelleenkin oleskelleet toisella paikkakunnalla, sihteeri puolustusvoimien palveluksessa, varasihteeri vepsää sanastamassa. Seuran toiminnalle tästä on ollut pysyvistä haittaa, mikä on ilmennyt mm. siinä, että sääntömääräisiä kokouksia ei ole kuluneella toimintakaudella voitu pitää.

Mahdollisuuksien ulkopuolella ei silti ehkä olisi ollut jonkin kokouksen järjestäminen niiden kahden lisäksi, mitkä alempana mainitaan. On kuitenkin tuntunut vähemmän aiheelliselta vedota siihen suhteellisen suppeaan piiriin, mistä sekä Suomalais-ugrilainen Seura että Suomalaisen Kirjallisuuden Seura saavat enimmäkseen esitelmäitsijät ja osanottajat kokouksiinsa, sillä tämän piirin yhdyssiteenä Kotikielen Seuraa ei oikeastaan voida pitää. Toivoa täytyy, että nyt uuteen kauteen siirryttäessä seuraan liittyisi myös valtaosa sitä joukkoa, joka yliopistossa harjoittaa suomen kielen opintoja, ja että tästä saataisiin myös esitelmänpitäjiä enemmän kuin tähän asti. Sitä alkaa vaatia jo luonnollinen jälkikasvukin.

Kuluneella toimintakaudella on seuran kokouksissa pidetty seuraavat esitelmät:

14. 3. 1944 (vuosikokous) maist. PERTTI VIRTARANTA »Äänneopillisia havaintoja Maanselän murteista».

23. 11. 1944 prof. VAINO SALMINEN »Hirtettävä ylkä ja lohikäärmeen kitaan tuomittu neito».

Osanottajia näissä kokouksissa on ollut keskimäärin 14 henkeä.

Kotikielen Seuran aikakauslehti Virittäjä on vuonna 1944 ilmestynyt neljänä numerona. Sivuja tässä lehden 48. vuosikerrassa on 472, edellisenä vuonna oli vastaava luku 370. Kooltaan vuosikerta on jo täysin rinnastettavissa sodan edellisiin. Neljäs numero ilmestyi professori Jalo Kalimalle, toimituksen pitkäaikaiselle jäsenelle omistettuna juhlahihkona hänen täyttäessään 60 vuotta 24. 11. 1944. Seura sai Virittäjän julkaisemista varten 1944 seuraavat avustukset:

1. vakinaista valtionapua	6 000 mk
2. raha-arpajaisten voittovaroista	55 000 mk
3. Alfred Kordelinin yleisestä edistys- ja sivistys rahastosta	15 000 mk
4. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuralta	20 000 mk
	<hr/>
Yhteensä	96 000 mk

Näiden apurahojen lisäksi seura sai Werner Söderström Oy:lta 15 000 mk käytettäväksi tekijänpalkkioihin kirjoittajille. Tulojen puolelle on vielä laskettava tilaus- ja ilmoitusmaksut, joita kuluneena vuonna kertyi yhteensä 37 050 mk. Virittäjän painatuskulut olivat viime vuonna 124 607: 60. Summaan sisältyvät myös menot kirjoittajille jaetuista tavanmukaisista eripainoksista. Muista kuluista muodostavat pääosan toimihenkilöille maksetut palkkiot, jotka tekivät yhteensä 20 300 mk. Virittäjän tilausmaksu on 1944 ollut sama kuin edellisenäkin vuonna eli 75 mk vuosikerralta; opiskelijat ovat saaneet lehden suoraan toimitukselta tilaten 50 markalla.

Virittäjän toimituskunnassa ei kuluneen vuoden aikana tapahtunut muutoksia. Päätoimittajana on ollut tohtori LAURI HAKULINEN, toimitussihteerinä tohtori ERKKI ITKONEN ja taloudenhoitajana maisteri TOIVO VUORELA.

Kotikielen Seuran toimihenkilöiksi valittiin vuosikokouksessa 14. 3. 1944 seuraavat henkilöt:

esimieheksi	prof. LAURI KETTUNEN
I varaesimieheksi	toht. LAURI HAKULINEN
II varaesimieheksi	toht. KAARLO NIEMINEN
sihteeriksi	maist. EINO LESKINEN
varasihteeriksi	maist. REINO PELTOLA
rahaston, kirjaston ja arkiston hoitajaksi	toht. VEIKKO RUOPPILA
tilintarkastajiksi	kamreeri AIMO PENTTILÄ ja maist. MATTI LIIMOLA
varatilintarkastajiksi	maist. MATTI SADENIEMI ja pankinjohd. P. PITKÄNEN

Kun seuran sihteeri ja varasihteeri ovat jatkuvasti olleet toisella paikkakunnalla, on sihteerin tehtäviä hoitanut allekirjoittanut. Tilien tarkastuksen vuodelta 1944 suorittivat kamreeri AIMO PENTTILÄ ja maist. MATTI LIIMOLA.

Tieteellisten seurojen paikannimitoimikunnassa ovat Kotikielen Seuraa edustaneet maisteri LYYLI RAPOLA ja tohtori LAURI HAKULINEN, edellinen varsinaisena, jälkimmäinen varajäsenenä.

August Ahlqvistin rahaston korkovarojen käytöstä päättävään lautakuntaan oli Kotikielen Seurasta valittu professori LAURI KETTUNEN ja tohtori LAURI HAKULINEN. Suomalais-ugrilainen Seura oli valtuuttanut lautakunnan päättämään myös Artturi Kanniston rahaston korkovarojen käytöstä. Kotikielen Seuran vuosikokouksessa 14. 3. 1944 julistetun päätöksen mukaisesti annettiin tohtori VEIKKO RUOPPILALLE tuhatkaksisataa markkaa (1 200: —) palkintona teoksesta »Kotieläinten nimitykset suomen murteissa I» ja tohtori R. E. Nirville niinkään 1 200 markkaa palkintona teoksesta »Sanankieltoja ja niihin liittyviä kielenilmiöitä itämerensuomalaisissa kielessä. Riista- ja kotieläintalous». Suomalais-ugrialaista Seuraa edustivat mainitussa lautakunnassa paitsi esimiestä professorit Martti Rapola ja Y. H. Toivonen.

Helsingissä 13. 3. 1945.

Veikko Ruoppila.

Kotikielen Seuran vt. sihteeri.